

GENÇLER İÇİN DENEMELER

YARATIMIN DOĞASI ÜZERİNE
TRAJEDİNİN KUTLU EZGİSİ
SES

yeyuzuyurttaslari.org

YARATIMIN DOĞASI ÜZERİNE

İnsanoğlu, bu gezegende bildiğimiz haliyle var olduğundan beri yaratmayı sürdürüyor.

Hatta artık takıntı derecesine gelen bu durumun sonucu olarak yaratacak yeni formlar bulmaya başladık.

Peki neden yapıyoruz bunu?

Neden tüm hayatımızı bir şeyleri var etmeye çalışarak geçiriyoruz?

Akla gelebilecek ilk cevaplardan biri Tanrı'yı taklit ettiğimiz olacaktır.

Gerçekten de, günlük hayatımızın pek çok anında kendimizi Tanrının yerine koyduğumuzu düşünebiliriz.

Yargılama yetisine, güce kavuşmayı isteriz ve gerekirse, yok etme hakkını da görürüz kendimizde.

Tanrının bizi ve etrafımızdaki her şeyi yarattığını düşünerek biz de bir şeyler yaratmaya çalışırız.

Belki onun planını geliştirmek niyetiyle yapılan bir şeydir bu, belki de onun eserini onun elinden almaya ve kendimizin yapmaya çalışırız.

Belki de var etmenin ateşini çalmaya, kendimizi yeni tanrılar yapmaya çalışırız.

Yaratıcıyla rekabet ederiz ve hatta zaman zaman kendimizi ondan üstün görürüz belki, onun yaratmadığı şeyleri yarattığımız için.

Fakat zayıf düştüğümüzde hızlıca teslim oluruz, afet zamanlarında insanın ne kadar aciz olduğundan bahsetmeye başlarız, ama hepimiz içimizde Tanrıya özenir ve hatta ondan daha iyi olduğumuzu düşünürüz.

Gerçekten de Tanrı, insanın yaratma arzusunu incelerken kullanılabilir belki de en iyi örnek.

Yaratımın büyük ölçeğinde Tanrıyı ve kendimizi rahatlıkla doğru yerlere yerleştirebiliyoruz.

Peki ya Tanrıyı da biz yarattıysak?

O zaman özendiğimiz bu “varlık” kim oluyor veya neyle rekabet ediyoruz?

Sanatımızın ve bilimimizin, bizi farklı kıldığını düşündüğümüz zihnimizin en nadide ürünlerinin geçmişine baktığımızda Tanrı özentisinin sürekli olarak karşımıza çıktığını görüyoruz.

İster yaratıcısından nefret eden Frankenstein'ın canavarı olsun, ister kumlara gömülmüş haldeki Ozymandias; ister ateşi çalan Prometheus, ister dünyaları yok eden Oppenheimer olsun, insan devamlı olarak Tanrı'ya benzeme gayreti içinde.

Bu gayret, kimi zaman yaratma, kimi zaman da yok etme dürtüsünü barındırıyor içinde.

Ve bütün bu gayret, Tanrıyı insanı yaratan ve tanım gereği ondan üstün olan bir varlık olarak tanımladığımızda, bir babayla oğulun ilişkisine benzer bir yere oturabiliyor.

Bir tarafta yaratıldığı için minnettar olan ama artık kontrolü devralmak ve kendisi yaratmaya başlamak isteyen insan, diğer tarafta yaratımını kontrol altında tutmak ve çevresine zarar vermesini önlemek isteyen Tanrı.

Ve yaratımın kontrolünü elde edemeyen insan, bir şekilde yaratıcısına benzeme gerekliliğiyle yok etmeye girişir.

Bu çok daha mümkündür çünkü, ve özel bir yeterlilik gerektirmez.

Babasına benzemeye çalışan insan, onun tersi olarak da aynısını yapabileceğini düşünür.

Ve bu şekilde şeytani yaratır.

Belki de bu düşünceden, insanın tanrıyı ve şeytani yaratırken kendisini baz aldığı sonucu çıkabilir.

İnsan kibirlidir.

Günümüzün “modern” dünyasında bilimsel olarak evrendeki yerinin ne kadar küçük olduğunu bilen insan bile, başkasının yaptıklarını kabul etmeye yanaşmaz.

Peki o zaman nasıl çok daha ilkel, kendisini evrenin merkezinde gören insan etrafındaki her şeyin kredisini algılayamadığı varsayımsal bir varlığa verdi?

Çünkü korkuyordu.

Korkuyordu, çünkü anlayamıyordu etrafında olanları.

Çünkü bilgisizdi.

Fakat biz biliyoruz.

Elbette hala bilmediğimiz çok şey var, hatta bildiklerimizin daha büyük ölçekte ceviz kabuğunu doldurmayacağı bile söylenebilir; ama artık bilmediğimizi biliyoruz ve belki de daha önemlisi, artık bilmek için bir yöntemimiz var: bilim.

Ve bu yöntemle, insan artık kendisini yöneten bu taklit döngüsünü kırabilir; hayatının sorumluluğunu ve kontrolünü kendinden hareketle yarattığı bir varlık yerine bizzat kendine geçirebilir.

Ve tüm bu gelişmeler, insanın yaratım arzusunda bazı değişimlere neden olmalıdır.

Yarattıklarının yavaş yavaş canlılık özelliklerini sergilemeye başlamasıyla beraber, insan tam anlamıyla tanrı fikrine oturmaktadır ve bu, insanın tanrıda eleştirdiklerini değiştirmesi için bir fırsattır.

Klonlama teknolojisinin ve robotiğin gelişmesiyle insan, artık olmayandan var edebilecek güce yaklaşmaktadır.

Tüm bu gücün getirdiği ve getireceği sorumluluk, belki de evrenimizde görülmemiş bir uygarlığa kapı aralama ve kısa süre içinde kendini boğma olasılıklarına eşit uzaklıkta durmaktadır.

Tam bu noktada, artık yaratabilen ve yok edebilen insan, hangisini nerede yapacağını belirlemeli ve sonunda binlerce yıllık yanlışlardan sıyrılıp doğru bir yaratıcı-yaratılan ilişkisi ortaya koyabilmelidir.

Bunu yapabilmek için de önce kendini tanımalı ve aklını kullanmaya cüret etmelidir.

TRAJEDİNİN KUTLU EZGİSİ

Hindu kutsal kitabından alıntıladiğı “İşte ben ölüm oldum, dünyaların yok edicisi” sözüyle akıllarda yer buldu Robert Oppenheimer.

Öncesindeki ve sonrasındaki tüm fizikçilerden bir şekilde ayrılmayı ve özel bir kişilik olarak tanınmayı başardı.

Kendisinin çelişkili hayatı ve yaptıkları, anlaşılmasını daha da zor hale getirdi ve ortaya bir bilim insanından ziyade bir Hint prensini andıran bir karakter çıktı: Atom bombasının babası, dünyaların yok edicisi.

Oppenheimer’ın çelişkilerini tek bir zihinde toparlayabilmek oldukça zor.

Çünkü hayatında yaptıklarını ve düşündüklerini sıraladığımızda neredeyse devamlı bir salınım durumunda olduğunu görüyoruz.

12 yaşında jeoloji üzerine konuşma yapmaya davet edilen, gençliğinde “yeni fiziği” aramak için Avrupa’yı dolaşan, daha sonra bulduğu bu yeni fiziği Amerika’ya getiren, komünist düşünceleriyle devamlı devlet gözleminde bulunan, romantik hayatını stabil bir hale getiremeyen, öğretmenini öldürmeye çalışan, melankolik ruh halinden çıkamayan, yüksek miktarda tütün kullanan ve on binlerce insanın ölümünden sorumlu bir bombayı insanlığın kullanımına sunan bu adam standart bir şekilde anlaşılamazdı zaten.

Aynı dönemlerde yaşamış ve çalışmış diğer bilim insanlarının, diğer fizikçilerin bu skalada bir hayat sürmediklerini bildiğimize göre şu soruyu sorabiliriz: Neydi bu adamın derdi?

Gerek filmde gerekse gerçek hayatında kendisiyle ilgili en çok vurgulanan ve en önemli noktalardan biri, doğu felsefesine duyduğu derin ilgi.

Nitekim kendisinin Hint kutsal metinlerini orijinal dilinde okumak için Sanskritçe öğrendiğini de biliyoruz.

Bu kutsal metinlerden hem kendisinin en çok üzerinde durduğu, hem de yaptığı alıntıyla akıllara kazınan Bhagavad Gita, özellikle incelenmeye değer.

Bhagavad Gita anlam üzerine bir sorguyla başlar.

İnsanın iki yanını, alt ve üst benliğini, ilkel ve gelişmiş yönünü, ileriye ve geriye temsil eden iki akraba gücün savaşıyla: Kuravalar ve Pandavalar.

Kuravalar ikelliği ve kaosu, Pandavalar ise gelişmişliği ve düzeni simgeler.

Ordular yerlerini almış ve savaşmaya hazırken, Pandava ordusundan Prens Arcuna, arabacısı Krişna'ya kendisini iki ordunun tam ortasına getirmesini ve orada durmasını söyler.

Düzen ve kaosun ortasında bir yerde, ölmenin ve öldürmenin anlamını sorgulayacak olan Prens, tıpkı Oppenheimer gibi yolunu kaybetmiş görünür.

Bu savaşın akrabalarını öldürmesini gerektireceğini bilen Arcuna, bunun ona nasıl bir şan kazandıracacağını bilemez.

Savaşmaktan vazgeçmek üzeredir ki önemsiz görünen arabacısı Krişna kendisine hayatın anlamı üzerine öğütler ve bilgiler vermeye başlar.

Nitekim bu önemsiz arabacı Krişna, zaman geçtikçe daha kutsal bir varlık olduğunu belli edecek ve en sonunda kendini tanrıların tanrısı olarak tanıttacaktır.

Kendinden ve ne yapması gerektiğinden emin olamayan Prens, zamanla arabacısını daha dikkatli dinlemeye ve söylediklerine daha çok değer vermeye başlar.

Krişna, kendisine korkaklık etmemesini, görevini yapmasını söyler.

Görevini yapması için akrabalarını öldürmesi gerektiğini tekrar tekrar vurgulayan Prensin aldığı tek cevap onların zaten defalarca öldüğü ve bu ölümden sonra da tekrar dünyaya gelecekleridir.

Komünist ve enternasyonalist fikirleriyle bilinen Oppenheimer'ın içinde bulunduğu ikilem böylelikle daha iyi anlaşılır.

Bir tarafta akrabalarını öldürmesi ve görevini yerine getirmesini söyleyen bir "tanrı", diğer tarafta bunun yanlış olduğu konusunda ısrar eden vicdanı vardır.

Tıpkı bir taraftan atom bombasının gerekliliği konusunda kesin olan Amerikan hükümeti ve diğer taraftaki Oppenheimer'ın vicdanı gibi.

Bu bağlamda değerlendirildiğinde -ki bu benim naçizane görüşümdür- ünlü alıntının çoğunlukla yanlış anlaşıldığı görülür.

"İşte ben ölüm oldum", Tanrı Vişnu olarak kimliğini açıklayan Krişna'nın Arcuna'yı ikna etmek için çok kollu formuna geçtikten sonra söylediği sözdür bu.

Ve bu bağlamda, Oppenheimer ölüm olan Vişnu değildir, akrabalarını öldürmek için ikna edilmiş Prenstir sadece.

Savaşın amacı veya sonucu değildir.

Vişnu'nun isteği üzerine -ki bu benzetmede Vişnu Amerika Devleti olur- silah olarak kullanılan biridir.

Savaşın sonra da devlet tarafından rahat bırakılmaması silah olarak rolünü pekiştirir.

Fakat kitaptaki Prensin aksine, ikna olması vicdanını susturmamıştır.

Tam da bundan dolayı yarattığı gücün yıkıcı potansiyelini birinci elden deneyimledikten sonra kullanımını sınırlandırmaya ve engellemeye çalışır.

Çok daha büyük yıkımı engellemek için nispeten küçük bir yıkım yaratmak.

Hem Vişnu'nun hem de Amerika'nın kararı bu yöndedir.

Bu küçük yıkımı yaratacak olanlar ise Prens Arcuna ve Robert Oppenheimer'dır.

Bu onun dünyanın yok edicisi değil, kurtarıcısı olma yoludur.

Robert Oppenheimer, insan doğasının karmaşıklığını çelişkileriyle simgeleyen bir karakterdir ve hikayesi, insanın iç çatışmalarını ve insanın kaderini anlama yolculuğunu yansıtır.

Sonuçta büyük bir yıkımı önlemek için küçük bir ölüm yaratmayı seçti.

İşte bu, trajediyi anlatan kutlu ezgiydi.

Robert Oppenheimer'ın antik Yunan mitolojisindeki gururlu Prometheus'la benzerlikleri de vardır.

Mitolojide Prometheus, insanlara bilgi getirdiği ve ateşi çaldığı için Zeus tarafından zincirlerle cezalandırılmıştır.

Bu efsane insanlığın ilerlemesini ve bilgiye olan susuzluğunu simgelemektedir.

Oppenheimer'ın da bilgiye aç bir zihni vardı ve bu bilgiyi atom bombasını geliştirmek için kullandı.

Ancak bu benzerlik bilgi edinme arzusuyla sınırlı değildir.

Hem Prometheus hem de Oppenheimer getirdikleri bilginin sonuçlarından ahlaki olarak sorumluydular.

Prometheus insanlara ilerlemeleri için ateş verdi ama aynı zamanda ateşi kötüye kullanmanın sonuçlarıyla da yüzleşmek zorunda kaldı.

Oppenheimer atom bombasını geliştirerek savaşın sona ermesine katkıda bulundu ancak aynı zamanda bombanın yıkıcı gücüyle de karşı karşıya kaldı.

Zincire Vurulmuş Prometheus'un öğretileri, bilginin gücü ve ahlaki sorumluluğun karmaşıklığı üzerine derin düşüncelere yol açıyor.

Prometheus insanlığa verilen bilgiyi kullanmanın sonuçlarıyla yüzleşirken Oppenheimer, bilimin savaşa hizmet etme potansiyelinin sert gerçekliğiyle karşı karşıya kaldı.

Hem entelektüel hem de güçlendirici bu zorlayıcı deneyimler, insanlığın ilerlemesinin ve ahlaki sorumluluğun karmaşıklığını anlamamıza yardımcı olur.

Bu, bilgi ve güçle birlikte gelen ahlaki sorumluluğun önemini vurgulamaktadır.

İnsanlar zengin bir bilgi ve güce sahip olduklarında, bu gücü nasıl kullanacakları konusunda etik kararlar vermek zorundadırlar.

Prometheus ve Oppenheimer bu kararları alırken zor karşılaştırmalar yapmak zorunda kaldılar.

Ayrıca doktrin, insanlığın ilerlemesi ve teknolojik gelişmeden kaynaklanan etik sorunları da ele almaktadır.

Oppenheimer'ın atom bombasının geliştirilmesine yaptığı katkı, bilimsel ilerlemenin insanlığa hem büyük faydalar hem de büyük tehlikeler getirebileceği gerçeğini yansıtıyor.

Bu, bilim insanlarının ve liderlerin teknolojik gelişmelerle uğraşırken etik açıdan dikkatli olmaları gerektiğini vurgulamaktadır.

Özetle Zincire Vurulmuş Prometheus ve Bhagavad Gita'nın öğretileri, Robert Oppenheimer'ın hayatındaki zor kararlarını ve ahlaki sorumluluklarını daha iyi anlamamıza yardımcı olur.

İnsanların bilgi ve güçle ve ölümün gerekliliğiyle baş etme biçimi, bu öğretilerin ortaya çıkardığı zorlu soruları ve derin yansımaları içerir.

Bu öğretiler, bilim ve teknolojinin insanlık üzerindeki etkisinin anlaşılması açısından önemli bir rehberlik sağlamakta ve insanların bu gücü nasıl kullanacakları konusunda daha bilinçli kararlar almalarına yardımcı olmaktadır.

SES

Hayal gücü insanın var olan dünyanın dışına çıkma aracıdır.

Somut yaşamdaki sınırların ötesine taşıdığı, zihinsel dünyaya ait bir evrendir.

İnsanın aynı anda hem yaratıcı hem yaratılan olabileceği alandır hayal dünyası.

Yeni bir gerçeklik yarattığımız, bir yönüyle gerçeklerden kaçtığımız bu kendi imalatımız dünyada, tasarladığımız halimiz çoğunlukla tasarlanmış halimizden daha iyi bir haldedir.

Cesurdur, varsıldır; yöneticidir, kurucudur; kahramandır...

Belli bir bilinç seviyesine ulaştığımızda oluşturmaya başladığımız hayalleri sahip olduğumuz imkanlardan, hayatımızdaki insanlardan, geçmişimizden ve olası geleceğimizden yola çıkarak yapılandırırız.

Bu düşler geleceğe dair umutlu olmamızı ve devam etmek için bir sebep bulmamızı sağlayabilir.

Peki her şey hayal ettiğimiz gibi giderse ve kurduğumuz bu dünya bizim gerçekliğimiz olursa ne yaparız?

Griffin albino bir üniversite öğrencisidir.

Farklı görünümünden dolayı okulda, sokakta ve girdiği ortamlarda dışlandığı bir çocukluk ve gençlik yaşar.

Toplum tarafından sahip çıkılmaz, ötekileştirilir.

Yalnız bırakıldığı zamanlarda toplumu gözleme fırsatı olan Griffin, toplumun bazı davranış kodları olduğunu fark eder.

Bu kodlar, başlangıçta bize dayatılan, sonraları kabul etmek zorunda kaldığımız ve hatta bazen de farkında olmadan benimsediğimiz kalıplardır.

Bu doğrultuda oluşmuş, günlük yaşantımızda çoğu alışkanlık haline gelmiş ortak tepkilerimiz vardır.

Bütün bunlar bizi farklı ve çocukluk masumiyetiyle kıyaslandığında kirlenmeye müsait, suç üretmeye yatkın bireyler haline getirir.

Bu dünya oluşumlarında herkesin birbirinin kuyusunu kazmak istediği hakim düzen vardır.

Hl böyleyken yapılan herhangi bir işte samimiyet olması, kurulan hayallerin saflık içermesi oldukça düşük bir ihtimaldir.

Bir yesi olduğu, hatta olamadığı toplumun hali böyleyken Griffin; zm toplumda kendine bir yer açmakta bulur.

Akademik başarılarla kendini saygıdeğer bir konuma taşımayı planlayan Griffin, vaktinin çoğunu okul laboratuvarında çalışmalar yaparak geçirmeye başlar.

Teorik bilgisini yetkin hale getirmek için yoğun okumalar yapar.

Tasarladığı proje için uğraşırken yaptığı deneylerden olumlu sonuçlar almaya başlayınca bunu okul yönetimine sunar.

Yöneticilerden destek beklerken projesini okulun sahiplenmesi zerine Griffin'in tek umudu da elinden alınmiş olur.

Adalet için farklı yollar denese de uğradığı haksızlık ve içinde biriken öfke onu intikam almaya iter.

Edindiği deneysel kazanımlarla inanılmaz bir özgüvene ulaşan Griffin, görünmezliğin formülünü bulur.

Bu süreçte maddi yetersizliklerden dolayı babasının parasını almak zorunda kalan Griffin, adaleti yerine getirmek ve ahlaklı olanı yapmak için çıktığı yolda ilk ahlaksızlığını yapmiş olur.

Babasının bu olaydan sonra intihar etmesiyle kaybedecek bir şeyi kalmayan Griffin, kendini dış dünyadan soyutlayarak odalara kapanır.

Yaptığı deneyleri kendi üzerinde uyguluyor olması onu geri dönüşü olmayan yollara sokar.

Son deneyinde, dayanılmaz acılar içinde tamamen görünmez olur.

Ancak dönüştüğü şey pek de beklediği gibi intikam almasını kolaylaştırmayacaktır.

İnsanları daha yakından gözlemlene fırsatı bulan, onların her türlü zehirli oluşumlarına tanık olan Görünmez Adam, yine de hayatını devam ettirebilmek için bu insanların arasına karışmak ve onlar gibi davranmaya başlamaya zorundadır.

Toplumun içinde görünmez haliyle var olmaya çalıştığında karşılaştığı tepkiler, toplumun ona karşı duyduğu korku, öfke, maruz bırakıldığı linçler ve sonrasında yapılan saldırılar, Görünmez Adam'a insanların dünya için her zaman distopik bir yol bulacağını gösterir.

Çıktığı yolda hayatta kalmak için hırsızlık ve dolandırıcılıklar yapan, yalanlar söyleyen ve hatta insanların korkularından faydalanarak onları kullanan Görünmez Adam, amaçları olan Griffin'den çoktan uzaklaşmıştır.

Hikayede yer yer "Ses" olarak bahsedilen Görünmez Adam, toplumdan biri olabilmek, sistemi değiştirmek, davranış kodlarını kırmak için böyle bir adım atar.

Ancak bu "Ses", reddettiği, reddettiğini düşündüğü sistemin yeni bir esiri haline gelir.

Çünkü toplum ne sandığı gibi değişebilen bir oluşumdur ne de sağlıklı gayelerle bir araya gelen bireylerden oluşmuştur.

“Ses”in insanların kulağına fısıldayan halleri, zaman zaman kendiyle yaşadığı iç kavgalar çevreye gösterdiği aşırı tepkiler, onun kafası karışık oluşuna dikkat çekerken genel itibariyle dengesiz bir ruh halinde olması da bir yönüyle temsil ettiği şeyin iç ses, bilinçdışı, güdülerin sesi olduğunu da gösterebilir.

Yaşadığı tüm zihinsel gelgitlerle, topluma bakışıyla ve onlarla kurduğu iletişimle Griffin bizde; izole bir bilim insanı veya inzivaya çekilmiş bir okurdan çok, kalabalığın tam da merkezinden geldiği izlenimini uyandırıyor.

Kalabalığın ortasında ama başta ailesi tarafından, dinlenip anlaşılmamış, ihtiyaçları karşılanmamış biri.

İnsanların arasında el yordamıyla kendi yolunu bulabilmiş; başına gelen her olayla, karşısında duran her engelle tek başına mücadele etmek zorunda kalmış biri.

Etrafı insanla doluyken insana ihtiyaç duyan, özünde güçsüz, özgüvensiz, yalnız bırakılmış.

Kendi insanları tarafından anlaşılmamanın, dışlanmanın, görmezden gelinmenin ağırlığı altında ezilen; toplumun kendine düşman ettiği biri Ses.

Toplumla kavgası olan, sistemle savaşırken sistemin tuzağına düşmüş biri.

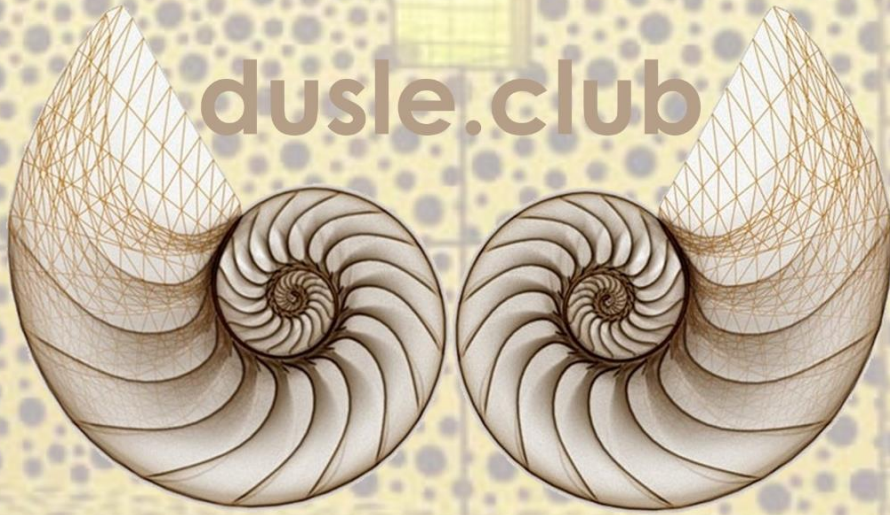
Ses içimizden biri.

GENÇLER İÇİN DENEMELER

1

dusle.club

YERYÜZÜ YURTTAŞLARI

